

Т. А. Кокнова, ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНО- ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кокнова Т. А.

Концептуальні положення формування професійних якостей майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності

Сучасний освітній процес знаменується впровадженням інноваційних педагогічних технологій, креативних психолого-педагогічних методик. Розробка педагогічних умов формування професійних якостей майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності потребує визначення концептуальних ідей в сукупності теоретичних положень, які визначають стратегію і тактику нашого наукового дослідження. Визначені концептуальні положення дають змогу сформувати педагогічні умови формування професійних якостей майбутніх перекладачів.

Ключові слова: концептуальні положення, професійні якості, майбутні перекладачі.

Кокнова Т. А.

Концептуальные положения формирования профессиональных качеств будущих переводчиков с помощью учебно-игровой деятельности

Современный образовательный процесс знаменуется внедрением инновационных педагогических технологий, креативных психолого-педагогических методик. Разработка педагогических условий требует определения концептуальных идей в совокупности теоретических положений, которые определяют стратегию и тактику нашего научного исследования. Выделенные концептуальные положения позволяют сформировать педагогические условия формирования профессиональных качеств будущих переводчиков.

Ключевые слова: концептуальные положения, профессиональные качества, будущие переводчики.

Сучасний освітній процес знаменується кардинальною зміною усталених теоретичних систем, впровадженням інноваційних педагогічних технологій, креативних психолого-педагогічних методик. Інноваційна спрямованість нової парадигми освіти знайшла своє відображення і в підготовці майбутніх перекладачів, а саме формування в них професійних якостей засобами навчально-ігрової діяльності. Увага до підготовки зазначених вище спеціалістів виявляється дуже актуальним питанням, тому що ця професія вимагає формування цілісної системи професійних якостей, які вкрай необхідні для оптимального функціонування психічних, психофізіологічних механізмів виконавського процесу.

Вищесказане свідчить про необхідність визначення таких педагогічних умов, засобами навчально-ігрової діяльності, які б сприяли швидкому та ефективному формуванню професійних якостей перекладача в студентів.

Метою статті стало визначення концептуальних положень, що дають змогу зрозуміти, розтлумачити виділені нами педагогічні умови відповідно до поставлених завдань.

Проблемі теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов формування професійних якостей засобами навчально-ігрової діяльності знаходить своє осмислення в наукових працях Т. Рахімової, О. Рогульської, В. Ройляна, С. Сисоєвої. З іншого – означена проблема ставала предметом розгляду в численних працях О. Олександрової, О. Бабаян, Р. Гейзерської та ін. Ми поділяємо думку деяких дослідників про те, що питання формування професійних якостей знаходить своє відображення в теорії та практиці вишівської освіти (Н. Замкова, О. Зуброва, В. Кунтиша та ін.), але визначення педагогічних умов формування професійних якостей у майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності в процесі навчання у ВНЗ неможливе без з'ясування положень, які дають змогу їх розтлумачити та прояснити.

Розробка педагогічних умов формування професійних якостей майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності потребує визначення

основних концептуальних ідей в сукупності теоретичних положень, які визначають стратегію і тактику нашого наукового дослідження. У загальному розумінні „концепція” – це система поглядів, то або інше розуміння явищ, процесів, умов [3; 4]

Перше концептуальне положення, згідно з яким навчально-ігрова діяльність, спрямована на формування професійних якостей у майбутніх спеціалістів, має безпосередній вплив на розвиток особистості майбутнього спеціаліста. Під час виконання навчально-ігрової діяльності особистість накопичує досвід, знання та вміння, які і є гарантом формування професійних якостей [1, с. 13]. Усе це дає підстави ствердити, що формування професійних якостей у майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності тісно пов'язано з розвитком особистості, надаючи цьому процесу комплексності, поетапної структурованості, багатоаспектності, суб'єктної поліфункціональності. Саме тому під час планування навчально-виховного процесу необхідно враховувати вплив такого зв'язку на формування професійних якостей у майбутніх перекладачів, що здійснюється засобами навчально-ігрової діяльності.

Друге концептуальне положення ґрунтується на уявленні про орієнтацію навчально-виховного процесу на специфіку професійної діяльності перекладача. Наближення процесу формування професійних якостей засобами навчально-ігрової діяльності до вимог професії дає підстави шукати ефективні шляхи та умови впливу на зазначений процес під час навчання у ВНЗ. У ході поєднання теоретичних знань та практичного досвіду їх застосування, виконуючи навчально-ігрову діяльність, студенти починають по-іншому розуміти вимоги професії, якості, які їх знадобляться в майбутньому, та створити міцну мотиваційну основу. Саме тому, таке „включення” повинно реалізувати квазіпрофесійну діяльність під час навчально-виховного процесу у вищій школі та бути відображено в професійній підготовці майбутніх перекладачів.

Третє концептуальне положення, згідно з яким специфіка й складний характер роботи перекладача повинні бути повною мірою відображені в професійній підготовці майбутніх спеціалістів, ураховуючи великий обсяг навчального матеріалу – інформації, що відображає знаннєву основу (теоретичну базу), яка впливатиме на розвиток професійних якостей, та повинна бути розкрита під час виконання навчально-ігрової діяльності. Ознайомлення студентів і розкриття необхідних інформаційних блоків потребує використання великого часового ресурсу, а отже, цей процес повинен розпочинатися вже з перших курсів навчання. Тому формування професійних якостей у майбутніх перекладачів повинно максимально створити можливість для розкриття необхідної інформаційної бази, яка повинна стати складовою частиною, компонентом системи професійної підготовки майбутніх перекладачів під час навчання у ВНЗ.

Четверте концептуальне положення, згідно з яким робота перекладача пов'язана з роботою в колективі, що передбачає постійне спілкування та кооперацію учасників, є важливим для опанування професії. Надання можливості відчувати себе суб'єктом професійної діяльності вже під час навчання у ВНЗ буде вельми результативним. Паралельно з поступовим нашаровуванням професійних якостей, шляхом накопичення досвіду, засвоєння професійно важливої інформації та спробами відпрацювати професійні якості на основі здобутих знань під час виконання навчально-ігрової діяльності розпочинається процес формування суб'єктної позиції майбутнього фахівця [5, с. 11]. Саме тому, стаючи суб'єктом професійної діяльності, студент матиме змогу відчувати задоволення від своєї діяльності, а поєднання теоретичних знань та практичного досвіду поведінки в різних професійних ситуаціях, робота з різноманітним теоретичним і практичним матеріалом, оволодіння спеціальними вміннями й знаннями дає цілісне уявлення про майбутню професійну діяльність та якості, які будуть необхідні майбутнім перекладачам у подальшій професії.

У якості п'ятого концептуального положення є ідеї розуміння того, що формування професійних якостей у майбутнього перекладача повинно

передбачати таким чином організовану навчально-ігрову діяльність, яка здатна впливати на розвиток зазначених якостей. Методика підготовки перекладачів наголошує на необхідності постійної зміни форм і методів, спрямованих на формування професійних якостей, які повинні поступово ускладнюватися та надають можливість до творчої самореалізації студентів під час їх виконання та стимулювати до розвитку самостійності [2, с. 15]. На основі виконання різних видів навчально-ігрової діяльності студенти зможуть відпрацювати різноманітні професійні ситуації, зробити свої висновки, відчутти особистий внесок та причетність, впливати на остаточний результат загальної діяльності та ефективно формувати професійні якості. Така ідея передбачає можливість використовувати в навчально-виховному процесі різні види навчально-ігрової діяльності, які дають змогу студенту реалізовувати себе в професійній діяльності, творити та професійно зростати.

Підсумовуючи, ми можемо зазначити, що визначені концептуальні положення щодо зв'язку професійного розвитку особистості, пов'язаного з паралельним формуванням професійних якостей у майбутніх перекладачів, оптимізації навчально-ігрової діяльності в технологічному плані, а також визначення особливих характеристик навчально-ігрової діяльності, які здатні впливати на процес формування професійної якості в майбутніх перекладачів. У перспективі, визначені концептуальні положення дають змогу сформувати педагогічні умови формування професійних якостей майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності.

Література

1. Рахимова Т. А. Организационно-педагогические условия подготовки переводчиков в сфере профессиональной коммуникации в техническом вузе : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 „Теория и методика профессионального образования” / Т. А. Рахимова. – Томск, 2006 – 22 с.

2. Рогульська О. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами сучасних інформаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / О. О.Рогульська. – Вінниця, 2010. – 21 с.
3. Ройлян В. Формування професійних якостей майбутніх фахівців сухопутних військ в умовах реформування вищої військової освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти”/ В. О. Ройлян. – О., 2004. – 23 с.
4. Сисоєва С. О. Інформаційна компетентність фахівців: технологія формування : навч.-метод. посіб. для студ. та викл. вищих навч. закл. / Сисоєва Світлана Олександрівна, Баловсяк Надія Василівна. – Чернівці : Технодрук, 2006. – 208 с.
5. Александрова Е. В. Формирование готовности будущих переводчиков к профессиональной деятельности на начальном этапе изучения иностранного языка : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 „Теория и методика профессионального образования”/ Е. В. Александрова. – Нижегородск, 2009. – 24 с.
6. Бабаян О. О. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами імітаційно-рольового моделювання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Загальна педагогіка та історія педагогіки” / О. О. Бабаян. – Луганськ, 2009. – 20 с.
7. Гейзерська Р. А. Формування професійно значущих якостей майбутніх магістрів економічного профілю у процесі фахової підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти”/ Р. А. Гейзерська. – Луганськ, 2008. – 20 с.
8. Замкова Н. Л. Формування професійних якостей майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності у процесі вивчення іноземних мов : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Н. Л. Замкова. – К., 2005. – 20 с.

9. Зуброва О. А. Формування професійних особистісних якостей майбутнього учителя-філолога у навчально-виховному процесі класичного університету : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 „Теорія і методика виховання”/ О. А. Зуброва. – Херсон, 2008. – 20 с.

10. Кунтиш В. Г. Развитие профессиональных качеств инженера-педагога у студентов технического вуза : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теория и методика обучения и воспитания (теория и история педагогики)” / В. Г. Кунтиш. – Л., 1989. – 22 с.

Кокнова Т. А.

Conceptual positions of formation the professional skills of future translators with educational and entertaining activities

Modern educational process is marked by radical change in established theoretical systems, introduction of innovative educational technology, creative psychological and pedagogical methods. Innovative orientation of a new paradigm of education is reflected in the training of future translators, namely the formation of their professional skills by means of educational and entertaining activities. Attention to the preparation of the aforementioned professionals is a very important issue, because the profession requires the formation of an integrated system of professional skills that are essential for optimal functioning of mental, physiological mechanisms for performing the process. In the general sense "concept" is a belief system, the thing which helps to understanding the phenomena, processes, conditions. Developing pedagogical conditions of future translators by means of educational and entertaining activities requires the definition of conceptual ideas together with theoretical principles that define the strategy and tactics of our research. Defined conceptual provisions regarding communications professional development of the individual associated with the parallel formation of professional skills of future translators, optimizing educational gaming activities in terms of technology, but also identify the specific characteristics of educational and entertaining activities that can affect the process of creating professional quality of future translators. In the future, certain conceptual rules allow forming pedagogical conditions of future translators by means of educational and entertaining activities.

Key words: conceptual positions, professional qualities, future translators.

Відомості про автора

Кокнова Тетяна Анатоліївна – викладач кафедри практики мовлення ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”. Основні

наукові інтереси зосереджені навколо проблеми формування професійних якостей майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності.

Стаття надійшла до друку 01.02.2013

Прийнята до друку 26.04.2013